

**APOSTOL AL
REDEȘTEPTĂRII
CONȘTIINȚEI
NAȚIONALE**

pagina 2

**Educația artistică
și culturală în con-
textul cooperării
transfrontaliere
durabile**

pagina 2

**FESTIVALUL
INTERNAȚIONAL
DE FOLCLOR
„CĂTĂLINA”,**

pagina 3

**CORNEL DU-
MITRESCU A
SALVAT 3600
DE EVREI**

pagina 6

Nr. 5-6

Centrul Bucovinean de Artă pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Românești Cernăuți

CRONICILE

Magazin etno-cultural

BUCOVINENE

SEPTEMBRIE - OCTOMBRIE 2013

ALESE PERLE PENTRU MAMA

“Când spui mamă, spui un univers! Când spui femeie, spui viață! Când spui soție, spui speranță! Ea, femeia, mama, soția, gospodina, umple totul: casa, lucrarea, bucuria, fericirea, văzduhul, cerul!”. Sunt cuvintele unui om cu o postură însemnată, dar care a vorbit despre femeie, așa precum credem cu toții, despre mamă – așa precum simte orice om de rând. Fiindcă oricine ar rosti vorbe despre mamă, fie el președinte, medic, preot, miner, un simplu țăran, ar spune numai cuvinte dulci și calde, tandre și frumoase, pentru că dulceață și căldură a primit în copilărie de la mama, fiindcă cu mângâiere și frumusețe mama l-a îngrijit în anii copilăriei, dar și până la ultima sa suflare. Cu adevărat femeia-mamă este o minune, chiar o taină a lui Dumnezeu. Aceasta ne face să-i dedicăm zile speciale, să o sărbătorim atunci când e ziua ei, să nu uităm de ea nici în ziua când ne-a născut, nici când ne-a dus de mână la școală, nici când ne învăța să spunem poezii sau rugăciuni, nici... niciodată.

continuare în pagina 4

VISELE TINERILOR INTERPREȚI AU AJUNS PRINTRE STELE

În toiul acestei toamne aurii, ce-și îmbracă zilele în toată gama de culori, la Cernăuți au fost așteptați melomani din mai multe țări, pentru a participa la Festivalul “Vise printre stele” - Concurs internațional de interpretare vocală și instrumentală. Așadar, după cum vă spuneam, în capitala Bucovinei, cu o dispoziție de a cuceri piscul muzical au sosit soliști din țară, dar și din România, Republica Moldova, Bulgaria, Federația Rusă, Armenia, și Georgia.

În calitate de organizatori ai concursului de interpretare și creație “Vise printre stele” s-au pronunțat Centrul bucovinean de artă pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale românești Cernăuți, de asemenea, primăria orașului Cernăuți.

Ca și edițiile anterioare, cea de-a VI, actuală, a concursului, a vizat să încurajeze creația de cântece pentru copii și să contribuie la descoperirea și lansarea tinerilor interpreți de muzică ușoară și instrumentală din Ucraina și de peste hotare.

continuare în pagina 5

CELE ZECE PORUNCI PENTRU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Aceste porunci au fost rostite la Primul Congres al Uniunii Mondiale ale Românilor Liberi, desfășurat la Geneva în 1984, de către Ion RATIU

1. Fii mândru că ești român. Afirmă-te întotdeauna ca atare. Suntem un popor nobil și vechi. Civilizația are rădăcini adânci în pământul țării noastre.
2. Afirmă-ți dragostea pentru Patrie ori de câte ori ai ocazia. Nu faci aceasta pentru că ești șovin, ci pentru că dorești să îi servești pe cei rămași acasă.
3. Apără drepturile poporului român, în totalitatea sa. Nu regășeni, nu transilvăneni, nu basarabeni, nu timocenii, aromâni sau megleniți. Toți suntem români.
4. Ajută-ți compatrioții din mult-puținul ce-l ai. Dă-ți tainul, nu-l precupeți.
5. Susține instituțiile românești din diaspora, oricât de modeste sau de imperfecte ar fi acestea.
6. Nu critica niciodată, nici măcar prietenește, pe românul care se străduiește să apere sau să promoveze cauza națională. Fă mai bine decât el.
7. Nu aduce nici o critică, nici măcar “constructivă”, semenului tău care luptă. Critica ta să se afirme prin faptă: fă mai mult și mai bine decât face el.
8. Fii întotdeauna conștient că gelozia, invidia și calomnia constituie ultimul refugiu al omului frustrat și slab, care nu mai are nici țară, nici poziție în societate. Nu te lăsa pradă acestor sentimente inferioare.
9. Opune-te numai celor care siluiesc voința poporului român. Opoziția față de eforturile altor patrioți români este o irosire de energie.
10. Fă ceva pentru țara ta și pentru compatrioții tăi. Oricât de modest sau neînsemnat este ceea ce faci, fă-o în fiecare zi.

Aniversări

APOSTOL AL REDEȘTEPTĂRII CONȘTIINȚEI NAȚIONALE

195 de ani de la nașterea lui Aron Pumnul

A văzut lumina zilei la 27 noiembrie 1818, în satul Cucuiata de lângă Făgăraș, într-o familie de oameni cu posibilități materiale limitate. Din cauza bolii de inimă, a început să frecventeze școala târziu, la vârsta de 14 ani. Studiază la Liceul romano-catolic din Odorheiu Secuiesc, se înscrie mai apoi la Gimnaziul din Blaj, de unde se transferă la Liceul Piaristilor din Cluj, unde absolvă cursul de filozofie. Numit, în 1843, profesor de filozofie la Blaj, este trimis, chiar în același an, ca bursier la Colegiul teologic "Sfânta Barbara" din Viena. Acolo audiază cursuri de istorie, drept, lingvistică romanică, îi citește pe Aristotel, Seneca, Spinoza, Voltaire, Rousseau, Kant. Traduce din filozofii Colson și Baumeister. În 1846, reîntors la Blaj, își reia activitatea de profesor. Devine colaboratorul apropiat al lui Timotei Cipariu și îl ajută la editarea ziarului "Organul luminării" și apoi la "Învățătorul poporului", în care își publică primul său studiu.

În timpul Revoluției de la 1848 se remarcă printre mobilizatorii de seamă ai primei adunări populare de la Blaj (18/30 aprilie 1848), ca redactor al proclamației, iar la adunarea din 3/15 mai este ales "conceptist" în Comitetul permanent de la Sibiu. Urmărit și prins de autorități, reușește să evadeze și, trecând Carpații, fugă în București unde este numit de gu-

vernul provizoriu de acolo "comisar de propagandă". În virtutea împrejurărilor nefaste nu mai poate rămâne în Țara Românească. Pașii îl poartă spre frontiera moldo-austriacă și pe la Mamornița trece în Bucovina, cu gândul de a se pune în legătură cu acei intelectuali, pe care îi cunoștea datorită colaborării lor la presa românească din Transilvania. Unul dintre aceștia era seminaristul Iraclie Porumbescu, care, surprins de ivirea lui Pumnul la Cernăuți, îl înfățișează fraților Hurmuzachi, cei mai de seamă intelectuali din Bucovina acelei vremi. Găzduit de către Hurmuzachești, el va colabora o perioadă de timp la ziarul "Bucovina", apoi este instalat ca profesor la catedra de limba și literatura română din cadrul Liceului german de stat, înființat în capitala Bucovinei încă în anul 1808.

Fiind în contact permanent cu intelectualii români din Bucovina, Pumnul a sprijinit cu înflăcărare ideea lui Ion Gh. Sbiera, Oreste Reney, Leon Popescu, Nicolae Vasilco și Leon Ciupercovici cu privire la înființarea, în 1862, a "Reuniunii românești de lepcură", transformată ulterior în Societatea pentru Cultura și Literatura Română din Bucovina. Alături de Mihai Zotta, Alecu Hurmuzachi, Ion Calinciuc, Alexandru Costin și Leon Ciupercovici a făcut parte din primul comitet de conducere al acesteia.

Cu deosebit elan s-a angajat la elabo-

rarea și editarea "Lepturariului românesc" (Viena, 4 vol., 1862-1865), care cuprinde un bogat material informativ despre scriitorii români de până la el. Prin această vastă lucrare Aron Pumnul se impune ca istoric literar. El și-a spus cuvântul și în privința originii limbii române în "Convorbire între un tată și între fiul lui asupra limbii și literelor românești." Este adept al scrierii cu litere latine "străbunești" ("Literele corespunzătoare firei limbii românești"), pornind de la principiul de bază că româna este latina "originară" și nu "derivată". El își elaborează sistemul său ortografic, care oscilează între un etimologism temperat și un fonetism inconsecvent.

Numărul lucrărilor pe care Pumnul le-a lăsat posterității se ridică la 35 și multe dintre ele au fost consacrate anume problemelor de limbă. În calitate de profesor, timp de 18 ani, a desfășurat o laudabilă și rodnică activitate didactică și de educație națională. A mai fost un devotat colaborator al fraților Hurmuzachi la opera de renaștere națională a românilor din Bucovina, de îndrumare a lor pe calea progresului cultural. El, ardeleanul, ce și-a legat soarta de Bucovina, a trezit în sufletele tineretului studios interesul pentru limba și literatura română. El a deșteptat la elevii săi conștiința națională și a îngrijit ca această conștiință să rămână vie din generație în generație. A întemeiat în una

din cele două case ale sale, Biblioteca învățăceilor români gimnaziști din Cernăuți, a fost primul istoric al Fondului Bisericesc din Bucovina, a avut o sănătoasă concepție pedagogică, și-a adus din plin contribuția la formarea unei tinere generații de intelectuali români în provincia aservită de habsburgi, a fost cel mai iubit profesor al lui Mihai Eminescu.

S-a stins din viață, la numai 48 de ani, răpus de o boală necruțătoare, la 24 ianuarie 1866. Cu acest trist prilej, câțiva elevi pregătesc broșura "Lăcrămioarele învățăceilor gimnaziști la moartea preaiubitului lor profesor Aron Pumnul". A doua din poeziile cuprinse în broșură - "La mormântul lui Aron Pumnul" este semnată Mihai Eminovici, privatist.

La 27 ianuarie 1866, sicriul cu corpul neînsuflețit al profesorului este depus în catedrala din Cernăuți, în semn de omagiu suprem. Aici are loc ceremonia funebă, oficiată de însuși episcopul Bucovinei Eugenie Hacman. Sunt prezenți prieteni, cunoscuți, învățăcei, colegi, reprezentanți ai tuturor păturilor sociale, cu toții veniți să-l conducă pe ultimul drum. Spre mormânt l-a condus și corul de țărani din Mahala, dirijat de către directorul școlar Dimitrie Scalat.

Octavian VORONCA

Educația artistică și culturală în contextul cooperării transfrontaliere durabile

România-Ucraina-Republica Moldova
PROGRAM DE COOPERARE TRANSFRONTALIERĂ

La data de 13 septembrie anul curent, în orașul Iași, România, la Biroul Regional de Cooperare Transfrontalieră, Colegiul de Muzică "Ștefan Neaga", beneficiar al proiectului "Educația artistică și culturală în contextul cooperării transfrontaliere durabile" cod MIS ETC 2557 a semnat contractul de grant în valoare de 163.383.65 Euro, finanțat de Uniunea Europeană prin POC RO-UA-RM 2007-2013 în sumă de 146.898.24 Euro

Acest eveniment pe bună dreptate poate fi considerat un "pas cu dreptul" al Colegiului în noul an de studiu 2013-2014. Pentru prima dată o instituție medie de specialitate din sistemul de învățământ artistic va implementa un proiect cu finanțare europeană.

Din cele peste 200 de cereri din cadrul Programului Operațional Comun Româ-

nia-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013 printre cele selectate a fost și acest proiect. Titlul proiectului „Educația artistică și culturală în contextul cooperării transfrontaliere durabile” răspunde pe deplin aspirațiilor tinerilor pasionați de arta muzicală. Promovarea rețelei durabile de cooperare în domeniul educației artistice și culturale printr-un parteneriat transfrontalier, schimb de tineret și activități comune, este obiectivul general al proiectului. Activitățile din cadrul proiectului sunt chemate să contribuie la relansarea valorilor tradiționale, identității culturale și apropierea oamenilor prin intermediul culturii și artei. "Cireșa de pe tort" va fi Centrul Transfrontalier de Educație Artistică și Culturală".

Acest centru de resurse este chemat să acopere golul existent în comunicarea virtuală din cadrul sistemului național al învățământului vocațional, precum și instituțiilor similare din Ucraina și România. Ne propunem în acest sens să valorificăm patrimoniul cultural și valorile tradiționale,

să organizăm și să mediatizăm evenimentele culturale internaționale. Realizarea proiectului va consolida capacitățile umane și instituționale în cooperarea dintre profesori și oameni de creație, instituții de învățământ în domeniul valorificării patrimoniului cultural european, educației muzicale în zonele de frontieră, grupurile țintă din Republica Moldova, Ucraina și România. Printre cele mai semnificative evenimente se numără Concursul Internațional de Interpretare Instrumentală și Vocală „Ștefan Neaga”, Chișinău, Festivalurile „În grădina cu flori multe”, Cernăuți, Ucraina, „Cântecele neamului”, Suceava, România, Tabăra de vară „Tinerii creativi schimbă lumea”, Forumul cultural internațional „Dimensiuni europene ale învățământului artistic”. Partenerii proiectului Centrul Bucovinean de artă pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale românești Cernăuți, Ucraina, director Iurie Levicic, Asociația KULT-ART. ONG, Suceava, România, președinte Nicoleta Robciuc. Exprimăm pe această cale

recunoștința noastră atât partenerilor, care au deja o experiență consistentă de participare în proiecte cu finanțare europeană, cât și întregului personal al Biroului Regional de Cooperare Transfrontalieră, Iași, precum și reprezentanței acestuia la Chișinău.

Programul Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013 este finanțat de Uniunea Europeană prin Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat și co-finanțat de țările participante în program. (www.ro-ua-md.net). Acest comunicat a fost produs cu sprijinul Uniunii Europene. Conținutul acestui document intră în responsabilitatea aplicantului și nu reflectă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene sau a structurilor de management ale Programului Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013

CRONICI BUCOVINENE

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE FOLCLOR „CĂTĂLINA”, ORGANIZAT ÎN PARCUL PALAS

No. 28/4 din 2 septembrie 2013.

CERTIFICAT

CENTRUL BUCOVINEAN DE ARTĂ PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CULTURII ROMÂNEȘTI DES CĂRĂULI UCRAINA

Dirigenta prof. IULIE LEVICIC

Președintele Asociației de Cultură „DOBROVINEAN” este onorat înaintea doamnelor și domnilor din plus de valoare Festivalul Internațional de Folclor „Cătălina” pentru că a organizat în cadrul ansamblului Palas, a adus pe scenă peste 600 de copii și tineri, care și-au etalat talentul prin cântece și dansuri populare specifice zonelor pe care le reprezintă. Festivalul a fost deschis cu parada costumelor, apoi iubitorii de muzică și dans popular au avut posibilitatea să admire cele mai spectaculoase reprezentații și s-a încheiat Festivalul cu gala de premiere a micilor artiști care au impresionat publicul și juriul.

Ansamblul Palas și Palatul Copiilor Iași au pregătit o surpriză muzicală cu totul deosebită pentru ieșeni și nu numai. În perioada 27- 30 august, parcul Palas a găzduit cea de-a XIX-a ediție a Festivalului

Internațional „Cătălina”.

Evenimentul concurs, organizat pentru al doilea an consecutiv în cadrul ansamblului Palas, a adus pe scenă peste 600 de copii și tineri, care și-au etalat talentul prin cântece și dansuri populare specifice zonelor pe care le reprezintă. Festivalul a fost deschis cu parada costumelor, apoi iubitorii de muzică și dans popular au avut posibilitatea să admire cele mai spectaculoase reprezentații și s-a încheiat Festivalul cu gala de premiere a micilor artiști care au impresionat publicul și juriul.

Au intrat în competiția tradițiilor ansamblurilor folclorice venite din nouă țări cu o bogată moștenire culturală: „Rozaje” din Muntenegru, „Goce Delchev” din Macedonia, „Artemis” din Grecia, „Ratolest” din Slovacia, „Snutki” din Polonia, „Detstvo” din Bulgaria, „Dor bucovinean” din Ucraina și „Moștenitorii” din Republica Moldova. România a fost reprezentată de zeci de ansambluri din 11 județe ale țării: Maramu-

reș, Timiș, Tulcea, Olt, Argeș, Harghita, Prahova, Arad, Vatra Dornei, Suceava, Botoșani și Iași.

Elementul de noutate al acestei ediții a fost organizarea unui târg de meșteșuguri, unde cei mici au putut participa la ateliere de creație menite să le transmită farmecul artelor moștenite de la strămoși. Meșteri consacrați și copii din cadrul cercurilor de specialitate din țară și-au prezentat operele lucrate cu măiestrie, publicul putând cumpăra exponatele cu valoare tradițională. Munca tinerilor meșteri de asemenea a fost premiată de un juriu de specialitate. Ansamblul folcloric „Dor bucovinean” al Centrului Bucovinean de Artă pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Românești Cernăuți a prezentat în cadrul Festivalului „Cătălina” două programe, una cu repertoriu românesc și alta cu cântece și dansuri ucrainene. S-au înțors acasă membrii ansamblului cu Diplomă și Premiul Special al juriului. Au

fost premiați cu premii speciale și mențiuni soliștii Ion Dicusar și duetul coregrafic Iulian Levicic și Oleg Crupa, care au fost aplaudați și apreciați de juriu, dar și de publicul ieșean. Felicitări, dragi copii!

Gheorghe BEJAN

Concurs de creație literară și arte vizuale „Mândră floare – dulce Bucovină”

Bucovină, plai de dor ...

Mă simt plină de fericire și duiosie pentru că mi-a fost dat să văd lumina zilei în acest ținut misterios și iubit de toți. Sunt mândră, că trăiesc pe acest meleag, în acest colțșor de rai în care se îmbină armonios frumusețea locului, hărnicia oamenilor, legăturile culturale interetnice.

Adeseori meditez asupra faptelor strămoșilor noștri care și-au apărat cu mult eroism pământul natal. Bătrânii stejari din Codrii Cosminului povestesc despre glorioasa victorie a Marelui Ștefan și oștenilor săi în lupta cu leșii de la 1497.

Mulți turiști ne vizitează ținutul și capitala Bucovinei – orașul Cernăuți. Și, cine ne vizitează meleagul, rămâne pasionant de frumusețea locului, de ospitalitatea băștinașilor, de hărnicia oamenilor de diferite naționalități care conviețuiesc într-o dulce armonie

De orașul bucovinean Cernăuți este strâns legat numele poetului nostru național Mihai Eminescu. Sunt mândră de faptul, că orașul bucovinean a fost vatra de botez zeiesc a poetului. Bătrânii tei ai Bucovinei țin minte chipul tânărului Eminescu care a venit aici, pentru a se naște a doua oară și, poate, mai adevărat ca întâia. Poetul buco-vinean Vasile Levițchi i-a înveșnicit amintirea în poezia „Cuvânt pentru Lucaefăr”:

„Teii vechi din Bucovina
Te-au văzut te știu, te simt...”

Binecuvântat fii și veșnic neuitat, Cernăuțule din acele vremi, care ai trezit conștiința unui suflet și a unei cugetări de tânăr poet!

Natura bucovineană încântă ochiul, însuflețește ființa, bucură inima.

Carpații milenari păstrează în adâncul lor istorii și evenimente deosebite. De acolo, din inima lor, pornesc râuri repezi cu apă cristalină care se întrec curgând spre poalele munților. Codrii seculari sunt martori ai multor lupte de apărare la care au participat strămoșii noștri. Ei s-au învrednicit cu numele de eroi naționali și în acest pământ își dorm somnul de veci.

Cea mai puternică cetate din ținutul nostru s-a dovedit a fi cetatea Hotinului. Ea a trăit secole zbuciumate pentru ca acum, în zilele noastre, aici să domnească pacea. Zidurile cetății, scăldate de apele Nistrului, ascund încă taine mis-

terioase.

Strămoșii noștri au păstrat cu sfințenie curată limba „Mioriței”, istoria și neamul. Au făcut acest lucru pentru a transmite aceste comori nouă, generațiilor de astăzi. Iar datorită noastră este de a le păstra și, la rândul nostru, să le transmitem nevătămate generațiilor viitoare.

Aici, la Bucovina te încântă orice colțșor.

Încântat de natura bucovineană, Eminescu scria:

„N-oi uita vreodată, dulce,
Bucovină,
Geniu –ți romantic, munții în
lumină,

Văile în flori...”

Bucovina este un ținut cu frumoase tradiții și obiceiuri, cu livezi înfloritoare și păsări cântătoare.

Aici, la noi acasă, pâinea este mai gustoasă, apa izvoarelor este mai dulce, cerul este mai senin.

Diferite sunt căile vieții. Unii vor fi legați de baștină, iar alții vor trece de granițele Bucovinei. Însă, oriunde ne vom afla, mereu vom purta în suflet dorul de acest loc unde ne-am întemeiat și mereu vom reveni la el: uneori în gând, alteori în realitate. Și, atunci, neapărat vom trăi emoții plăcute, amintiri de neuitat.

Bucovina este un ținut binecuvântat de Dumnezeu, un Rai pământesc de care toată viața îți va fi dor.

Anastasia COBASCHI, 13 ani
școala de cultură generală
Petrașivca, r-n Herța

CRONICI BUCOVINENE

Gheorghe VICOL

LIMBA ROMÂNĂ

E tânără, dar și bătrână.
Când veselă, când doinitoare,
Opacă și strălucitoare,
Iubita mea **Limba Română**.

Atâtea frumuseți ascunde
În doruri mici și doruri grele!
E răsăritul, printre stele.
A lunii coborâtă-n unde.

E zborul vorbelor alese
Rostite în Academie.
Ori celor simple, din câmpie,
Din florile de maci culese.

E ia-n zi de sărbătoare.
Ori vorba caldă de uimire.
E cerul nopții, cu safire
Și cântul de privighetoare.

E strigătul în bătălie
Când curge sângele pe arme,
Sau șoapta pruncului ce-adoarme
Când pacea se așterne-n glie.

Țăranii și-au cântat durerea
Și zilele pline de soare,
Căci Limba noastră farmec are
Și e mai dulce decât mierea.

Pentru poeți e o magie,
E o grădină fermecată,
Parcă anume inventată
Pentru frumoasa Românie.

Iar pentru fiii duși departe
E cuib de dor și de frăție,
Pe toți îi vrea în armonie,
Ea doar unește, nu desparte.

Și-i fiecare rugăciune
Ce-a fost rostit-n românește;
Româna, Domnul o-ndrăgește
Și sfinților ades' le-o spune.

Limbii Române, cu decentă,
Îi dau întreaga mea iubire
Și-i fac la fiecare-nțălnire
Cu sfiiciune-o reverență.

E Limba mea și-a ta, maternă,
Venită ca o primăvară
Ce se așază peste țară
Și-apoi rămâne-așa, eternă.

E tânără, dar și bătrână.
Când veselă, când doinitoare,
Opacă și strălucitoare,
Iubita mea **Limba Română**.

ÎN RAI

Cică-n Rai sfinții vorbesc
Numai-n graiul românesc.
De vorbesc în altă limbă,
Dumnezeu din post îi schimbă!

Dacă, fericit de soartă,
Ajungi sus, în rai, la poartă.
Faci un an de carantină.
Să înveți Limba română.

De nu știi să o vorbești,
Nu poți să te mântuiești!
Neamțul, rusul și francezul
Spun în românește „Crezul”.

Doamne, Doamne bun și sfânt.
Mută Raiul pe pământ!

Cică-n Rai sfinții vorbesc
Numai-n graiul românesc.
De vorbesc în altă limbă,
Dumnezeu din post îi schimbă!

DESPRE LIMBA ROMÂNĂ

Dacă vrei să afli frumusețea limbii zeilor,
citește-l pe Eminescu.
Dacă vrei să afli frumusețea limbii pământului,
citește-l pe Creangă.
Dacă, însă, îi vei citi pe amândoi,
vei afla întreaga frumusețe a **LIMBII ROMANE**.

continuare din pagina 1

ALESE PERLE PENTRU MAMA

Una din sărbătorile dedicate femeii, este Duminica mironosițelor, despre care se știe poate mai puțin, decât despre sărbătorile europene sau cele care se marchează la nivel mondial. Este o sărbătoare religioasă, ce înglobează tradiția poporului nostru creștin de a cinsti femeile care l-au urmat pe Hristos. Dar pentru că paradigma femeii creștine este Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu, care în același timp este Fecioară și Maică, deci, le ocrotește pe fete și pe mame, toate sărbătorile Maicii Domnului reprezintă prilejuri de cinstire și de dragoste pe care femeile le manifestă față de modelul ei feminin.

Ca un deșteptător, ce sună în preajma sau chiar în toiul unor astfel de sărbători, dedicate scumpelor noastre ființe – mame, soții, bunici, surori, prietene este Centrul bucovinean de artă pentru promovarea și conservarea culturii tradiționale românești Cernăuți împreună cu studioul vocal „Perla”, care an de an, ori în “miezul” sărbătorilor pascale, sau cu prilejul sărbătorii Nașterii Sfintei Fecioare Maria, cum a fost

actuala ediție, ne invită la spectacolul „Alese perle pentru mama”. Cea de-a VI-a ediție a spectacolului a fost susținută doar de membrii Centrului bucovinean de artă pentru promovarea și conservarea culturii tradiționale românești Cernăuți, mai cu seamă a membrilor ansamblului vocal-folcloric „Perla”, având ca scop revitalizarea tradițiilor ortodoxe de cinstire a femeii.

Printre oaspeții, la manifestare au fost șeful secției în chestiunile protecției patrimoniului cultural, naționalității și religiei a Direcției Cultură din cadrul ARS Cernăuți Vasile Nahamco și reprezentanta Consulatului general al României la Cernăuți Denisa Gabor. Dumneaei a apreciat activitatea multianuală a Centrului întru promovarea culturii prin prisma copiilor, fiindcă prin această popularizare a valorilor tradiționale, li se transmite respectul față de limbă, cultură, identitatea națională. Cu acest prilej doamna consul a transmis și un gând frumos tuturor mamelor, care au crescut copiii-participanți la spectacolul de sărbătoare.

Sunt excepționali copiii ansamblului vocal-folcloric „Perla” și despre aceasta nu o dată s-a scris în presa ținută. Prin grija de a urma sfaturile îndrumătorului Iurie Levciuc, micii interpreți de muzică populară, parcă cu mai multă măiestrie decât ultima dată, la fiecare spectacol, concert, festival întruchipează prin interpretările sale întreaga frumusețe a Bucovinei, cu codrii ei seculari, dealurile pitorești, portul țesut și brodat prin sudoarea meșterițelor, cântecele populare, culese din cărțile vechi și auzite de la bătrâni, care mai stau la straja comorilor, moștenite de la strămoși. Desigur și piesele muzicale de estradă, dansurile tradiționale, pe toate ni le prezintă în scenă acei copii minunați, de parcă înșirând pe ață, una câte una, cele mai alese perle, pe care de data aceasta le-au adus în dar mamelor dragi, bunicilor grijulii, surorilor, care îi admirau din sală. Preț de câ-

teva ore ele au savurat un dulce cocteil melodic, ce le-a revigorat și le-a trezit sentimentul de mândrie pentru copiii lor. Fiindcă ei nu o dată au cucerit săli întregi de spectatori, fie aceștea mai mici sau mai

mari. Sunt iubiți cu precădere la Cernăuți, sunt așteptați cu drag în toată România, dar și în alte țări, unde pe micii bucovineni îi așteaptă scena primitoare și spectatorii nostalgici, dornici de a reasculta eternele șlagăre „Cântă cucu-n Bucovina”, „Din Moldova lui Ștefan” și altele de acest gen. Cu asemenea cântece, ei readuc zâmbetele pe chipurile oamenilor, ating inimile lor, provocându-le chiar lacrimi și nu o dată trezesc vocea sălii, care începe să cânte în unison cu interpreții.

Însă spectacolul dedicat mamelor a fost cu o tentă mai specială decât oricare altul. Alese perle muzicale și emoții pentru mamele din sală, dor și dragoste pentru scumpele mame, plecate în străinătate, zâmbete și bucurie pentru toate femeile – au fost „trimise în zbor” din scena de sărbătoare în acea zi de toamnă. În limba ro-

mână, ucraineană, rusă, dar și în limbi străine, fetele și băieții știu să-și cânte viața, copilăria, anii de școală, dar și frumusețea meleagurilor natale. Relativ la cele petrecute pe scena Palatului “Tinerețutul Bucovinei” cuvintele ar fi prea sărace să redea frumusețea evenimentului. Zeci de copii și-au exprimat dragostea pentru mamă - prin vocea aleasă, sentimentul de dragoste, zâmbetul fidel și chiar prin vestimentația deosebită pe care au avut-o cu toții. Vă puteți încânta privirea admirând galeria fotografiilor, ce-au imprimat chipurile drăgălașe ale copiilor, atât pe site-ul Centrului, cât și în ziarul nostru.

Pentru mame, dar și pentru toți admiratorii creației ansamblului vocal-folcloric “Perla”, al activităților Centrului bucovinean de artă pentru promovarea și conservarea culturii tradiționale românești Cernăuți al cărui președinte este Iurie Levciuc, surprizele doar au început. Discipolii studioului “Perla” ne vor dărui dispoziție frumoasă de toamnă și la Festivalul internațional de folclor românesc “În grădina cu flori multe”, ce va avea loc în perioada 21-24 noiembrie.

Svetlana URSU

continuare din pagina 1

VISELE TINERILOR INTERPREȚI AU AJUNS PRINTRE STELE

Ca și edițiile anterioare, cea de-a VI, actuală, a concursului, a vizat să încurajeze creația de cântece pentru copii și să contribuie la descoperirea și lansarea tinerilor interpreți de muzică ușoară și instrumentală din Ucraina și de peste hotare.

Prin participarea la concurs, tinerele talente au fost încurajate în domeniul interpretării muzicale, totodată, li s-a oferit posibilitatea exprimării artistice, iar creatorilor amatori și profesioniști - posibilitatea lansării unor noi șlagăre pentru copii și tineri.

Participanții și-au dezvoltat talentul și au fost apreciați după interpretarea vocală, creație și în secțiunea muzică clasică. Luând în considerație evoluția scenică, elementele originale de interpretare, calitățile vocale și interpretative, de asemenea, stilul interpretativ, expresivitatea melodiei și chiar costumația adecvată, juriul competent a făcut preselecția corespunzătoare a participanților pentru etapa finală a concursului, urmând apoi să aleagă laureații concursului pentru Spectacolul de gală.

Cei peste 60 de concurenți din țară și din afară au cântat arii și lieduri renumite din creația românească și universală, în speranța câștigării unuia dintre premiile concursului (premiul I, premiul II, premiul III, premiul de popularitate, premii speciale) și mențiunilor oferite de organizatori.

Prin desfășurarea Festivalului „Vise printre stele” organizatorii au reușit să promoveze cele mai valoroase talente, o mai cuprinzătoare cunoaștere în rândul interpreților și a publicului a creației contemporane românești, precum și a creației vocale universale. Și desigur s-a mizat pe realizarea unui schimb cultural-artistic, le-

garea unor prietenii trainice între participanți, ceea ce s-a și întâmplat cu precădere.

Desigur pentru fiecare participant în parte concursul a fost o etapă de încercare, sau un prilej de a-și prezenta talentul, ori chiar un progres în cariera sa de interpret. Bineînțeles, că majoritatea participanților au trăit satisfacția succesului și bucuria că piesa interpretată s-a pătruns în inimile oamenilor, mai cu seamă în cea a membrilor juriului. Nimeni nu a rămas fără mențiune și atenție din partea organizatorilor Concursului internațional de interpretare vocală și instrumentală „Vise printre stele”... Printre laureații festivalului-concurs din regiunea Cernăuți s-au evidențiat Cezarina Ștefanesa, care a cucerit simpatia publicului cu un șlagăr clasic în limba spaniolă, Ana Apetrachioaie, Ana-Maria Calancea, Emilia Nicorici, Carina Pascari, Sabrina Palamariu, Tatiana Chițac, Iana Taraniuc și alți participanți, unul mai bun decât altul. Dar premiul special este numai unul și doar o singură voce l-a meritat. E vorba de glasul ieșeanului Dănuț Apetrișoaea, care este elev în clasa a 12-a, dar pentru care muzica a devenit a doua respirație. Cum și când a ajuns în „căpcană” muzicii, care este visul pentru viitor al tânărului interpret și ce înseamnă să fii ales primul din mai mult de 60 de concurenți, ne va spune chiar el însuși - Dănuț Apetrișoaea, deținătorul trofeului concursului „Vise printre stele”.

- Te rog, să le spui cititorilor noștri de unde vii și care a fost evoluția ta în patria cântecului. Când ai avut primul contact cu muzica?

- Sunt elev în clasa a 12-a la colegiul

de artă Octav Bancilă din Iași. Studiez ca obiect principal chitara cu d-l prof. Marius Timpau și secundar - pianul, cu d-na prof. Ilinca Bejenaru. În paralel frecventez cercul de muzică ușoară la Palatul Copiilor Iași de la vârsta de 9 ani, unde fac canto cu d-na prof. Anca Apetroaiei.

Îmi amintesc cu drag de clipele, când d-na prof. Anca Apetroaiei m-a luat sub aripa ei ocrotitoare și nu după mult timp m-a izbit într-un festival internațional „Micul Prinț” la Chișinău, unde interpretând piesa „De vorbă cu copilăria” am obținut Premiul Special. Am fost foarte încântat de rezultat, mai ales doamna era foarte mulțumită de mine că absorbam tot ce îmi spunea ca un burete. Nu i-a fost frică să mă trimită la un astfel de festival.

- Ai putea spune că pentru tine cântecul a devenit un mod de a exista? Ce înseamnă muzica pentru tine?

- Puțin spus „un mod de a exista”, am devenit dependent de muzică. Muzica pentru mine este a doua respirație, nu mă văd făcând altceva.

- Aș vrea să faci o „radiografie” a ceea ce cânti tu de obicei? Ce genuri muzicale îți influențează stilul?

- Genurile de muzică preferate sunt pop-rockul, ragge, jazzul...cele care ma reprezintă.

- Se spune că sunt două lumi, una a norocului, care poate avea ceva magic și alta a harului, pe care îl seamănă Dumnezeu în unii oameni. Cum crezi, care este lumea în care te-ai născut tu ca interpret?

- Poate este și noroc, dar mai cu seamă un har ce mi l-a dat Dumnezeu. Consider că m-am născut într-o lume norocoasă, care mi-a zămislit-o Dumnezeu.

- Pe viitor intenționezi să continui cariera muzicală sau vrei să te îndrepti spre o altă latură?

- Singura meserie pe care o iubesc și mă văd făcând-o este ca solist vocal, eventual 3 în 1, adică solist, chitarist, pianist, astea le visez.

- Dacă ai participat la mai multe festivaluri și concursuri, poți să spui care au fost acestea și ce premii ai obținut?

- În decursul anilor am obținut un palmares foarte bogat în premii, trofee naționale și internaționale, apariții la televiziune și radiou, interviuri și participări la diferite evenimente.

Acum doi ani am fost invitat la Bruxelles, să cânt în recital la Parlamentul european și Ambasada României. Am fost admis la preselecția emisiunii „Vocea României”. De asemenea, am participat cu rol pozitiv în cadrul taberei de film, ce s-a desfășurat anul trecut în județul Brașov, pentru turnarea filmului muzical „Jocul”.

Dănuț a fost admis și la preselecția emisiunii „X-factor”, în următoarele etape ajungând până în semifinale în tabăra Bootcamp București. Cu trupa de instrumente și voci, tânărul interpret ieșean a fost admis la emisiunea „Români au ta-

lent”pro tv 2012. Are un palmares, ce cuprinde mai mult decât premii și mențiuni, sunt tot felul de activități interesante, legate de ocupația ce a devenit idealul vieții lui - muzica. Laconic spus „colecția” lui Dănuț include 8 trofee, 21 premii I, 12 premii II, 8 premii III, mențiuni, diplomă de merit și de excelență.

- Care sunt artiștii din țară ce te impresionează cel mai mult și de ce? Îți dorești pe viitor o colaborare cu unul dintre ei?

- Artiștii mei preferați sunt Dan Bittman, Smiley, Connect-R, Bruno Mars. Îmi doresc foarte mult să am o colaborare cu ei.

- Să revenim la concursul „Vise printre stele”...

De ce ai optat pentru acest festival-concurs?

- În primul rând este un concurs deosebit și cu o corectitudine de apreciat. Mă încântă festivalurile, la care se apreciază valoarea. Am mai participat acum doi ani la acest festival și am obținut premiul II. Am rămas foarte încântat și am revenit cu drag.

- Care a fost piesa muzicală, ce și-a adus succesul?

Ce a însemnat pentru tine participarea la concursul „Vise printre stele”? Ce și-a oferit concursul dat?

- Piesa muzicală se numește ROMÂNIA. Pentru mine festivalul „Vise printre stele” a însemnat un nou succes, un nou apogeu al visurilor mele. Un festival cu calibrul ridicat, cu o bună organizare și țin pe această cale să-l felicit și să-i mulțumesc domnului Iurie Levciuc, pentru festivalul organizat, pentru încrederea ce mi-a acordat-o și pentru faptul că am fost apreciat, și premiat de un juriu profesionist. Țin să mulțumesc din suflet în primul rând mentorului meu de canto, care m-a adus la acest nivel, doamnei Anca Apetroaiei.

- Vei mai reveni la Cernăuți, eventual la următoarea ediție a festivalului-concurs „Vise printre stele”?

- Voi mai reveni cu drag la Cernăuți ori de câte ori va fi nevoie sau voi fi solicitat și mă voi întoarce cu mare drag. Mulțumesc tuturor și vă îmbrățișez pe toți.

Acestea fiind spuse, este de prisos să evidențiez încă o dată importanța organizării unor astfel de concursuri pentru tinerii interpreți de muzică de orice gen, care își doresc și având posibilitatea, chiar reușesc, în fiecare an, la Cernăuți, să ajungă cu visele pe care le au tocmai printre stele.

Svetlana URSU

CORNEL DUMITRESCU A SALVAT 3600 DE EVREI

De la Cernăuți, Cornel Dumitrescu s-a întors într-un Fiat 1200, grăbit, împreună cu soția. Era primăvara lui 1944 și, din cauza războiului, pierduse totul. Având în portbagaj doar două geamantane cu lucruri, va fi obligat să-și câștige existența ca agent de asigurări ADAS. Istoria se scrie adeseori cu cerneală simpatică, la adăpost de trufii și gesturi zgomotoase. Adevărata istorie aparține anonimilor.

FAVORIT AL REGELUI CAROL AL II-LEA

Deși nu e bine să judeci oamenii după înfățișare, figura lui Cornel Dumitrescu li se impunea printr-o noblețe fără cusur. Înalt și lat în spate, mergând mai tot timpul nervos și bântuit de niște gânduri doar de el știute, era de o politețe impecabilă. Asculta cu diferență și netrucată bunăcuviință pe oricine. În oricare gest al lui se simțea omul de lume aleasă, deși provenea dintr-o familie modestă de Țărani olteni. Sărăcia îl împinsese să întrerupă școala și să vină la București pentru a-și câștiga singur existența. Ambițios, tenace și deosebit de inteligent, Cornel Dumitrescu a înaintat pas cu pas în ierarhia extrem de dură a Băncii Marmorosch-Blank, devenind mâna dreaptă a patronului și un om deosebit de influent în societatea înaltă și plină de prejudecăți a elitei bucureștene. Frumusețea lui fizică, succesul pe care-l avea în saloanele literare ale bătrânelor doamne din acea vreme, dar mai ales probitatea sa morală, cinstea și loialitatea îl vor face, în scurt timp, să fie acceptat de toată lumea, mai ales că, printr-o fericită întâmplare, ajunsese favoritul regelui Carol al II-lea, care îl invita adeseori la Palat pentru o partidă de bridge. Cum jocul de cărți îi anula momentele de tensiune, regele nu ezita să trimită mașina în toila nopții și să-l poftască la o partidă, care, de regulă, se prelungea

până a doua zi spre prânz. Sfătuit fiind de rege, Cornel Dumitrescu va renunța la tihna comodă, dar instabilă de înalt funcționar bancar și va intra pe riscul său într-o mare afacere: cumpărarea fabricilor textile din Cernăuți.

SALVAȚI DE LA AUSCHWITZ

Despre Cernăuți, Cornel Dumitrescu avea numai amintiri frumoase. Chiar dacă în jur era război și suferință, capitala Bucovinei părea a fi o altă țară. Lumea prosperă și așezată aicea seara pe Corso, în parcul cu elegante chioșcuri de fanfară.

Totul era monumental, făcut să dureze: gara masivă și impozantă, Piața Mare, care te șoca prin ordine și prin amestecul de limbi vorbite dezinvolt - idiș, polonă, ucraineană și română, desigur. Un oraș negălăgios, în care fiecare om părea să aibă ceva de făcut.

Om întreprinzător, Cornel Dumitrescu s-a pus imediat pe treabă. Fabricile textile lucrau din plin pentru armată. Avea comenzi destule și, pentru că una din directivele mareșalului Antonescu oferea anumite drepturi și protecție muncitorilor din sectoarele strategice, Cornel Dumitrescu a început să angajeze tot mai mulți evrei - 4,5 pe un post. Desigur, nu avea sentimentul eroismului asumat când făcea acest lucru. Pur și simplu, fusese impresionat de starea acelor oameni flămânzi, mizeri îmbrăcați și, peste toate, înfricoșați de zvonurile privind deportarea la Auschwitz. Nu numai că le-a dat un salariu și un loc de muncă, dar a și luptat din greu cu autoritățile germane, uzând de relațiile pe care le avea la București. În câteva luni, a angajat 3606 evrei. Era singura cale de a-i feri de moarte. Mai mult chiar, Cornel Dumitrescu luase decizia de a oferi un prânz gratuit familiei fiecărui angajat la cantina Fabricii de Stambe. Chiar dacă nu

știa prea bine ce orori se petreceau în lagărele naziste, Cornel Dumitrescu voia să-i ajute pe acești oropsiți ai sorții. Angajându-i, le oferea un salariu, o cartelă și, mai ales, protecția statului român. Le oferea, de fapt, totul: șansa de a trăi. Cărând după intrarea rușilor în țară, avea să plătească din greu gestul său de curaj, relațiile apropiate cu Casa Regală. În '46, vardiștii i-a adus o citație prin care era somat să se prezinte la blocul Șora, de pe Calea Victoriei. Acolo, îndrumat de un polițist postat pe coridor, a trecut printr-un antreu și a deschis ușa unui birou luminos. În dreapta, pe cuier, a zărit vestonul unui general sovietic. În stânga, la biroul încărcat cu dosare stivuite în ordine, stătea generalul. Lângă el, stătea vigilent un colonel cu centura trasă meticolos peste vestonul uniformei sovietice. Deschizând un anume dosar, colonelul l-a poftit în românește să ia loc. Discuția dintre ofițer și invitatul său a durat câteva ore, purtându-se în jurul relațiilor dintre patronul fabricilor textile din Cernăuți cu angajații și populația locală. Au urmat apoi alte șase asemenea întâlniri, timp de două luni. Cornel Dumitrescu se și vedea dus în Siberia, drept pentru care a încercat să-și pună la adăpost soția și copiii, trimițându-i în provincie, la niște rude îndepărtate. La ultimul interogatoriu, după săptămâni neîntrerupte de zbucium și nesomn, generalul i-a întins o mahorcă umplută de tutun doar pe jumătate și, domol, aproape ceremonios, i-a comunicat că primise de la Moscova transcrierea celor două emisiuni BBC din toamna anului 1944. Abia stăpânindu-și emoțiile și neînțelegând unde bate generalul, Cornel Dumitrescu a cerut lămuriri. Așa a aflat că, inițial, era bănuit de a fi criminal de război, că lucrase într-o ramură strategică și, astfel, ajutase pe nemți. Transcrierea emisiunilor BBC lămurise însă problema. Acolo se vorbea despre cei 3600 de evrei angajați de el la fabrică, despre cantina săracilor și despre ajutorul material oferit familiilor evreiești.

Lui Cornel Dumitrescu nu i s-au dat medalii sau alte recunoașteri ale omeniei sale dovedite la Cernăuți. A fost doar lăsat în pace, făcându-i-se marea favoare de a nu fi întemnițat, chiar dacă în dosarul său cuvântul "reacționar" stătea ca un stigmat. A murit liniștit și bătrân, fără ca cineva dintre cei salvați de el să-și mai fi adus aminte de curajul său. Istoria, cum ziceam, este uneori cumplit de nedreaptă. Cornel Dumitrescu n-a avut parte nici de articole elogioase și nici de regizori celebri, ca Schindler. În schimb, a reușit un lucru extrem de important: a trăit tot restul vieții lui cu fruntea sus, împăcat sufletește.

Sorin PREDA

Gheorghe VOEVIDCA

Deportații

Din departare - din departare -
vaie vânt fără ogoi:

Țării lacrimi multe-mparte
din departare - din departare.
Frați bătuți, flămânzi și goi,
mândri frați, robi la mișei.
gem în clatinat convoi...

- Doamne-ndură-Te de ei!

Vaier lung, prelung se-aude.
Strigă frații din surghiun.

Haitele îi mușcă, crude,
Vaier lung, prelung se-aude.
Naltă mâini spre cerul bun
mândri frați, robi la mișei.
Nmucenici greu bleștăm spun.
- Doamne-ndură-Te de ei!

Plumb, se lasă zarea sumbră,
plumb ca-n "Pohod na Sybir".
Plânge-Aleksandri în umbră.
Plumb, se lasă zarea sumbră.
Geme clatinatul șir.
Mândri frați, robi la mișei,
frați plâng; smulși din neam martir.
- Doamne-ndură-Te de ei!

Bucovină, Basarabie,
strigă frații din surghiun.
Sunteți Cruce, Sunteți sabie,
Bucovină, Basarabie -
Naltă mâini spre cerul bun
mândri frați, robi la mișei.
Mucenici greu blestem spun.
- Doamne-ndură-Te de ei!

Din departare - din departare -
vaie vânt fără ogoi:
Țării lacrimi multe-mparte
din departare - din departare.
Frați bătuți, flămânzi și goi,
mândri frați, robi la mișei.
gem în clatinat convoi...
- Doamne -ndură-Te de ei!

LA ȘERSTOBITOV, ÎN SIBERIA, DIN 1941 PÂNĂ ÎN 1956

Stefania SAMOILĂ locuitoare a satului Ostrița, fostul județ Cernăuți

Părinții mei se numeau Nicolaievici și erau oameni săraci, căci aveau numai 20 de prăjini de pământ. Marna. Garafina, agonisea pâinea cea de toate zilele pe la gospodarii mai înstăriți, iar tata, Ion, muncea la o fabrică din Cernăuți. Se speteau în adevăratul sens al cuvântului scumpii mei părinți, numai ca să ne poată hrăni, îmbrăca și purta la școală. Pe copiii lor îi chemau Vasile, Aurora, Eugenia, Nicolae, Mărioara, Domnica și Stefania (eu eram mezina). În 1940, când au venit rușii, tata nu s-a refugiat, că nu avea de ce să se teamă, dar fratele Nicolae, având atunci 19 ani, a fugit cu alți tineri de seama lui în România. De aceea familia noastră a nimerit pe lista „dușmanilor poporului”, listă întocmită în sat, și nu la Moscova sau la Kiev.

Într-o noapte de iunie a anului 1941, cu puțin înainte de începerea războiului, au venit la noi primarul Ostriței Ion Damian, doi milițieni și câteva iscoade din sat ale staliștilor. Na, dacă au intrat cu toții în casă, i-au zis tatei să ne scoale și să ne îmbrace, apoi i-au spus la ce au venit și ce aveau de gând să facă cu noi. Că eram săraci, se știe, că n-am exploatat pe nimeni, că n-am folosit forța de muncă străină, că n-am făcut politică, la fel se știa. Doar faptul că Nicolae nu „s-a bucurat” de venirea „eliberatorilor” și a fugit în România le dăduse rușilor temeiul de a ne considera adevărați „dușmani ai poporului”.

Am fost scoși în drum în puterea nopții, ca niște tâlhari de drumul mare. Răcneam de parcă era sfârșitul lumii, dar gurile ne-au fost închise. În ce am reușit să ne îmbrăcăm, aceea și am luam cu noi. Căsuța ne rămânea pustie, cu ușa vreaște și numai câinele, scuturându-și lanțul, de parcă vroia să-l rupă și să se ia pe urma noastră, schelălăia a jale. Într-o căruță ne-încăpătoare am plâns fără glas până la

Gara Mică din Cernăuți.

Trei zile am fost ținută într-un vagon de vite, căci eșalonul nu s-a format până ce din suburbiile românești ale Cernăuților și din satele din preajma capitalei Bucovinei n-au fost aduse câteva sute de familii năpăstuite ca și familia noastră. Șase săptămâni a durat drumul nostru spre necunoscut. Câte două-trei zile trenul cu români din Bucovina tras pe vreo linie moartă staționa și noi nu știam că începuse războiul și că administrația sovietică fusese izgonită de la noi. În cele din urmă, fără a fi scoși barem o singură dată din vagoane, la aer, ne-am pomenit în adâncul Siberiei. O săptămână încheiată am așteptat ceva în orașul Novosibirsk, apoi ne-au luat în primire alți soldați și cu bărcile am fost trecuți pe celălalt mal al râului Obi. Românașii ce erau sleiți de puteri n-au mai ajuns în partea opusă a fluviului, căci soldații, apucându-i de mâini și picioare, i-au aruncat în apă, să le fie peștilor ca hrană. Celor care mai aveau puțină vlagă nu li s-a dat nimic de mâncare. Dar în bătaie de joc, rușii ne puneau în palmă câte un grăunte, zicând că acela ne era tainul meritat.

Din Ostrița erau cu noi șapte familii, printre care cele ale lui Costin Tulupca, Ion Todorean, Nicolae Ivant, Vasile Todosan și altele. Am ajuns în raionul Rudin și de acolo am fost repartizați în satul

Șerstobitov. Unora li s-au dat pentru trei barăci părăsite, alții au fost trimiși pe la casele oamenilor. Se întâmpla ca într-o baracă să locuiască câte cinci familii, însă, chiar dacă se înghesuiau toți se înțelegeau între ei ca oamenii.

Familia noastră a locuit într-o casă din sat. Cât de greu nu mi-ar fi fost pe suflet, aveam mamă și tată și ei, bieții, îmi purtau de grijă. Aveam cincisprezece ani și a trebuit să ies la lucru în colhoz. Munceam până la epuizare și foamea mă clătina cum clătina vântul iarba înspicată. Dacă cineva încerca să ceară o bucată de pâine, localnicii îți dădeau o funie și-ți arătau copacul de la marginea pădurii de care să te spânzuri. Foamea și bolile au început să rărească rândurile românilor aduși acolo. Ca să nu murim, umblam cu surioara prin pădure și săpam căpățâni de usturoi sălbatic. Apoi ne-am pornit cu cerșitul prin satele vecine că, la Șerstobitov oamenii erau căinoși.

În 1945 s-a terminat războiul și viața noastră s-a schimbat puțin înspre bine. Nu eram priviți chiorăș ca mai înainte, în magazine a început să apară pâine coaptă. După patru ani de chinuri, am mâncat într-o zi cartofi pe săturate. Acum se putea trăi, dar dorul de Bucovina ne dădea târcoale și ziua și noaptea. Să rămânem? Să ne întoarcem? Nu știam ce să facem și tata nu era să ne povățuiască cum să procedăm, căci murise încă în 1942, de foame și abia îl găsisem atunci sub un gard din Șerstobitov. În 1953 a murit Stalin și toți deportații rămași în viață au început să scrie la Moscova și să ceară permisiunea ei de a fi lăsați să se întoarcă la baștină. Am scris și noi și așteptam cu nerăbdare răspunsul. Eram deja căsătorită și în 1950 în Siberia, mi s-a născut feciorașul, Alexandru. Nimeni nu bănuia atunci că Alexandru Samoilă, acel băiat chipeș și cu

dor de carte va deveni artist emerit, că va dirija cu bagheta lui fermecată zeci de orchestre celebre în marile săli de concert din fosta Uniune Sovietică și dintr-o mulțime de țări ale lumii. Abia în 1954 ni s-a dat voie să revenim în Bucovina. Bucuria noastră n-avea margini. Ne-am tot pregătit de drum și împreună cu mama, cu sora Domnica și feciorașul Alexandru am ajuns la Ostrița în ziua de 10 martie 1956. N-am găsit nici casă, nici masă. Am aflat de la rude că fratele Vasile a luptat în Armata Română și a căzut pe frontul din Moldova. Și iarăși am vărsat lacrimi amare. M-am apucat de lucru și din 1956 până în 1981 am lucrat ca mulgătoare la ferma din Ostrița. Am muncit cinstit, cu tragere de inimă și, astfel, m-am învrednicit de numeroase distincții guvernamentale. În 1981 m-am pensionat și de atunci lucrez ce pot pe lângă casa.

Feciorul, Alexandru, îi dirijor la Chișinău. Vine din când în când pe la Ostrița și mă bucur. Trăiesc după cum îi timpul de acum și am cu cine mă înconjură, căci îmi mai sunt în viață surorile Eugenia, Mărioara și Domnica, precum și fratele Nicolae, care locuiește în România. Rănile sufletești mi s-au cicatrizat. Însă când văd la televizor marfare, mă apucă groaza, de parcă ele s-ar desprinde de pe ecran și ar veni din nou după românii din Bucovina. Atunci mă năvălesc amintirile și lacrimile nu le mai pot stăpâni. Sunt bătrână, dar mai aștept ca într-o bună zi să-mi treacă cineva pragul și, ca să-și ușureze înainte de moarte sufletul, să-mi spună că el este autorul denunțului din 1941, că el este acela ce le-a slujit staliștilor pentru cioara din par. Poate că l-aș ierta. Dar oare iscoadele stăpânirii bolșevice merită să fie iertate?

A înregistrat Viorel GHIBA,
redactor șef – adjunct al Gazetei de Herta

DESTĂINUIRE AMARĂ

Pe când făceam parte din corpul didactic al școlii medii necomplete nr. 2 din lordănești, nu cu mulți ani în urmă, am organizat într-o zi, cu câțiva elevi, o excursie în satul învecinat Ropcea. Ne-am deplasat pe jos, ca să admirăm în voie frumusețea locurilor de pe ambele maluri ale bătrânului Siret, să stăm de vorbă cu oamenii întâlniți în cale, solicitându-le mărturisiri despre traiul lor "sub steaua puterii sovietice".

În lunca Siretului, un omulean cam de șaptezeci de ani păștea două vaci. Ne-am apropiat de el, i-am dat binețe, apoi am intrat eu el în vorbă. Bătrânul, sprijinit în cârjă, a ridicat spre noi privirea și, auzind ce lucruri ne interesau, ne-a întrebat cu amărăciune în glas:

- Să vă povestesc prin ce-am trecut
CRONICI BUCOVINENE

când eram de vârsta voastră, măi copii?

- Da, au răspuns elevii mei și au făcut roată în jurul bătrânului.

- Apoi iată cum a fost, a zis bătrânul și și-a început destăinuirea. Părinții mei au fost deportați la începutul verii anului 1941 în Siberia. Ei au fost oameni harnici, muncitori, chivernisitori, cinstiți și cu frică de Dumnezeu. Aveau gospodărie frumoasă, traiul ne era îndestulat și nu aveam de ce să ne plângem pe soartă. În vecinătatea noastră locuia un omușor, care, din cauză că îndrăgise paharul, trăia în cea mai neagră mizerie. Și văzând acel coate-goale cât de bine gospodăreau părinții mei, a început să-l roadă invidia. Nădăjduia că dacă noi vom fi ridicați, o sa se căpătuiască din averea noastră. S-a dus el unde s-a dus și l-a denunțat pe tata că l-ar fi vor-

bit de rău pe "tătuca" Stalin și că n-ar fi primit cu ochi buni stăpânirea comunistă. În baza denunțului făcut de un om fără căpățâni, am și fost porniți pe drumul pierzaniei.

Nu pot spune de ce am fost despărțit de părinți, care numai Dumnezeu știe unde au nimerit și unde le putrezesc oasele, dar eu m-am pomenit într-o colonie de copii din Regiunea Molotov. Eram acolo câteva sute de copii și toți eram scoși la diferite munci de cum răsărea soarele până ce asfințea. Aveam doar zece anișori și nu prea aveam putere de lucru, dar trebuia să mă spetesc, că, de altfel, nu primeam mâncare. Pe deasupra, ni se lua în permanență și sânge pentru militarii sovietici, aduși de pe front în spitalele din zonă. După ce ni se lua sânge, ne chinuiau amețelile și nici nu ne puteam ține pe picioare. În asemenea cazuri câteva zile nu eram scoși la lucru.

M-am împrietinit în acea colonie cu un băiețel din Storojineț. Românașul, care avea doar 12 ani, a fost și el despărțit de părinții lui, despre care nu știa în ce lagăr sau în ce loc al exilului se aflau. Acel băiat, care îmi era acolo, în neagra străinătate, ca un frate adevărat, s-a îmbolnăvit și era bucuros să moară, ca să scape de atâtea chinuri. Mi s-a dat voie să stau la căpățâniul lui, când în el se mai afla un firicel de viață. Înainte de a-și da suflarea, mi-a luat o mână în mâinile sale și mi-a zis "Vezi, eu mă duc și scap de necaz. Dar tu ce ai să

faci, săracul, fără mine?" Am plâns mult și niciodată n-o sa uit cat de senină era fața lui când a murit...

După moartea lui Stalin m-am întors la Ropcea. Aveam 22 de ani, eram fecior al nimănui și a trebuit să iau viața de la capăt, căci n-am găsit nimic din ceea ce au lăsat părinții. Despre soarta lor așa și n-am aflat nimic...

Bătrânul și-a făcut semnul crucii, ca și cum în fața ochilor i-ar fi apărut icoana părinților martirizați sau că poate rostea în tăcere o rugăciune întru odihnirea sufletelor lor. A pornit înspre vacile lui, sprijinindu-se în cârjă și, scoțându-le la un drumeag de țară, s-a luat încet din urma lor. Mergea spre casa lui, ușor șchiopătând, și nu și-a mai întors privirea înspre noi.

Am rămas înmărmuriți de mărturisirea amară a acelui ropcean trecut din fragedă copilărie prin iadul satanic al regimului stalinist. În acea zi nu ne-am mai continuat excursia, căci tristețea ne-a învăluit sufletele. Ne-am întors la școala noastră, pășind într-o tăcere desăvârșită și poate pentru prima dată elevii mei au început să înțeleagă cât de dramatică a fost situația românilor din nordul Bucovinei în primii ani de după "eliberarea" sovietică și cât de falsă era îngăimeala propagandiștilor și a politrucilor că lumina ne venise de la Moscova.

Prof. șc. pens.
Gherghie ONOFREICIUC

DRAGI COMPATRIOȚI!

Organizația noastră - Centrul Bucovinean de Artă pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Românești Cernăuți este o asociație nonguvernamentală, național-culturală românească, cu scopuri cultural-artistice, care cu sprijinul unor asociații din România, a românilor de pretutindeni, care simt și gândesc românește, organizează mai multe acțiuni cu caracter național pentru românii din Ucraina. Toate aceste evenimente culturale cu evoluări artistice fac posibil ca copiii români din cadrul formațiilor folclorice din ținut să studieze și să valorifice cultura și tradiția neamului, punând accentul pe cultivarea sensibilității față de problematica umană, față de diversitatea culturală și națională, față de valorile morale și estetice. (www.artbuc.cv.ua) Unul dintre cele mai mari și mai valoroase proiecte ale Centrului, dedicat Zilei Naționale a României, este proiectul "Zilele Culturii Tradiționale Românești la Cernăuți". Ediția din anul acesta, a VII-a la număr, va fi organizată în perioada 21-24 noiembrie. Din lipsa de fonduri, în urma manifestărilor am comasat mai multe evenimente, printre care și două Festivaluri de folclor: ediția a IX-a a Festivalului-concurs Internațional de muzică populară românească "În grădina cu flori multe" și ediția a VII-a a Festivalului Internațional de muzică autentică „Să-mi cânti, cobzar...”. Pentru a organiza aceste acțiuni de mare amploare la un nivel decent și din dorința de a păstra frumoasele tradiții culturale, care au devenit sărbători de suflet a românilor din nordul Bucovinei, nordul Basarabiei și Ținutului Herța, rugăm persoanele juridice și fizice, oamenii de bună credință să contribuie după posibilități la realizarea acestui proiect cultural-național. Orice donație este binevenită.

Puteți expedia donațiile prin Western Union sau pe conturile noastre bancare:

RO16RZBR000060014813848

RAIFFEISEN BANK – Sucursala Suceava, Str. Nicolae Bălcescu 4
(titular Iurie Levciuc)

Cu mențiunea:

Ajutor nerambursabil pentru activitatea Centrului Bucovinean de Artă
sau
26004175721800

UKRSIBBANK, Sucursala Nr. 353, Cernăuți, str. Holovna, Nr. 61-63

Cu mențiunea:

Ajutor nerambursabil pentru activitatea Centrului Bucovinean de Artă

Ne angajăm să trimitem un raport fiecărui donator, unde și cu ce scop au fost folosite donațiile.

Va așteptăm la această acțiune pe toți cei, care trăiesc românește și ne angajăm să organizăm cazarea și masa în condiții decente la prețuri promoționale.

Informații suplimentare, obiecții, sugestii, propuneri de colaborare la numerele de telefon: 0038 050 906 00 99 sau 0038 0372 90 42 09; e-mail: office@artbuc.cv.ua

Vă mulțumim anticipat.

Consiliul Director al Centrului Bucovinean de Artă

Centrul Bucovinean de Artă
pentru Conservarea și Promovarea
Culturii Tradiționale Românești Cernăuți

DRAGI COMPATRIOȚI!

Centrul Bucovinean de Artă pentru Conservarea și Promovarea
Culturii Tradiționale Românești Cernăuți,
Centrul Cultural Bucovina, Suceava și
Asociația Culturală "Pro Basarabia și Bucovina"
vă invită la Sărbătorează -

ZILELE CULTURII TRADIȚIONALE ROMÂNEȘTI LA CERNĂUȚI

În cadrul acestei acțiuni culturale se vor desfășura ediția a IX-a a
Festivalului-concurs Internațional de cîntec popular românesc
"ÎN GRĂDINA CU FLORI MULTE"
și ediția a VII-a a Festivalului Internațional de folclor autentic
"SĂ-MI CÂNTI, COBZAR..."

Manifestările vor avea loc în zilele de 22-24 noiembrie 2013 în
Sala de spectacole a Centrului Regional pentru Educație Estetică
„Tineretul Bucovinei” (Cernăuți, str. Cervonoarmiiska, nr. 5).

DIN PROGRAM:

22 noiembrie	15.00	Deschiderea festivă a Festivalului Internațional "ÎN GRĂDINA CU FLORI MULTE". Etapa finală: soliști vocali, soliști instrumentiști.
23 noiembrie	12.00	SPECTACOLUL de GALĂ al laureaților și Recitalul oaspeților al Festivalului Internațional "ÎN GRĂDINA CU FLORI MULTE".
24 noiembrie	13.00	SPECTACOLUL de GALĂ al Festivalului Internațional de folclor autentic "SĂ-MI CÂNTI, COBZAR..."

Intrarea liberă

www.artbuc.cv.ua

Matcovschi, între artă și spirit național

"PRIVEȘTE-NE DUMITRE, PRIVEȘTE, CĂ AU VENIT COPIII SĂ APERE POEMUL DIN CARE TE-AU LUAT"

Revenind la procesul nostru de culturalizare, iată un motiv de sărbătoare în Republica Moldova. Celebrarea unui poet printr-un festival. Cel mai mare festival de poezie și cântec. Cu o participare uriașă, trilaterală, cu naționalități orientale, o preselecție care a adunat 350

Poetul Dumitru Matcovschi e printre noi. Cu mișcări atente și cu aceeași dăruire pentru poporul său. Pentru că un lucru e foarte clar, România a primit de la poet o lecție despre cum o țară fără neam e una fără identitate. Să nu spun că nu prețuim arta, e de prisos, dar nu ne prețuim nici măcar pe noi înșine, nu ne putem recunoște zilnic ca fiind aceiași. Un exemplu. Când Herta Muller a câștigat nobelul pentru literatură, ne-am bucurat că e româncă la origini. Ce importanță are, dacă premiul a plecat în altă țară. Distinsa doamnă e de naționalitate germană. Adică așa de mult îi iubim, cât le dăruim.

de înscriși la 3 categorii de concurs – recital poetic pe versurile poetului Matcovschi, cântec pe versurile aceluiași poet și creație proprie în memoria poetului. Au fost acceptați 150 de concurenți repartizați în mod egal la cele trei categorii. Și a nu se crede că festivalul a avut loc în capitală. Fals. Festivalul a avut loc în satul natal al poetului, Vadul Rașcov, raionul Șoldănești. Chiar și așa, nu există grad de comparație, pentru că sub atenta supraveghere a Nistrului, a fost Casa de acasă. Nume importante din literatura basarabeană, română, importanți jurnaliști din Ucraina, România și Republica Moldova,

tineri talentați și nu în ultimul rând un public în fața căruia oricare mare artist și-ar dori să evolueze măcar o dată. Aproximativ 700 de oameni în fiecare seară de festival au asistat, atenți, sorbind fiecare picătură muzicală și poetică oferită lor. Au avut ce vedea. A fost și teatru, un spectacol real, piesa "Pomul vieții" jucată de actorii teatrului "Mihai Eminescu" din

Chișinău. S-a recitat până la lacrimi.

Delegația română (Cernăuți-Siret) a fost condusă de Liga Tineretului Român "Junimea" prin președintele Vitalie Zăgrea și Consulatul General al României la Cernăuți, prin doamna Consul General, Eleonora Moldovan. Eu spun că s-au prezentat mai mult decât onorabil, cu două recitaluri (în urma rezultatelor de anul trecut, două premii întâi – Carolina Jitaru și Victor Avdochimov) și cu câteva premii remarcabile anul acesta – marele premiu și un loc doi la secțiunea creație proprie, un premiu întâi la secțiunea recital poetic și un loc trei la secțiunea cântec. Așadar toți cei care au reprezentat Bucovina, s-au întors cu premii. O oază de reale talente.

Am descoperit ce înseamnă o echipă în adevăratul sens al cuvântului, am descoperit ce înseamnă oameni, am descoperit valoarea glasului iubirii și al pământului pe care Rebreanu îl invocă adesea, cum e ca din puținul tău să poți dăru și celorlalți. Vadul Rașcov va rămâne, cel puțin un an de zile, casa de acasă, vatra de dor, nu doar a lui Matcovschi, ci a noastră, a tuturor, a celor care am îndrăznit să îi călcăm pe stada, în școala, în biblioteca, care îi poartă numele.

Ioan MATEICIUC

Numărul este realizat cu sprijinul Consiliului Județean Alba (Președinte Ion Dumitrel) și Biblioteca Județeană Alba Lucian Blaga (Director Mioara Pop)

Centrul Bucovinean de Artă
pentru Conservarea și Promovarea
Culturii Tradiționale Românești
Cernăuți
www.artbuc.cv.ua

Свідоцтво
серія ЧЦ
№ 483-163P

Adresa noastră: 60321
Regiunea Cernăuți,
raion Noua Sulița,
s. Boian, str. Holovna nr. 70

Sediu: 58002
Cernăuți,
str. 28 iunie nr. 7

E-mail:
centrultperla@gmail.com
centrultperla@yahoo.com
office@artbuc.cv.ua

Director (responsabil): Iurie Levciuc
Colegiul de redacție: Dumitru Covalciuc, Romeo Istrati, Svetlana Ursu, Mihaela Lupu, Ioan Mateiciuc
Tehnoredactare: Sergiu Nicorici
Fotoreporter: Sergiu Nicorici, Alexandru Ciornei, Iulian Levciuc, Nicolae Haucă, Vladimir Loscinin, Andrei Vrabie